INSCHRIJVINGSBULLETIJN

De ondergeteekende (naam en voornaam) ....

wonende.............. (straat), Nr.....te ....

verklaart een abonnement te nemen aan den « POSTRIJDER » voor het jaar 1937.
(HANDTEEKEN)

Behoorlijk ingevuld terug te zenden aan het Bureel van den « POSTRIJDER » te Tongeren.

De Nieuwe Taalregeling in het Leger.

WETSONTWERP.

Volgens zijn belofte heeft de Minister van Landsverdediging op Woensdag, 16 dezer, het nieuwe wetsontwerp voor taalregeling neergelegd. Door dit ontwerp worden strenge maatregelen genomen om bij de officieren de grondige kennis van de twee landstalen te verzekeren. Wij bepalen ons tot vermelding van deze algemeene schikkingen :

Voor de officieren.

Het taalprogramma van het examen leidende tot den graad van officier wordt verzwaard. De kandidaat-onderluitenant moet de tweede taal in zooverre kennen, dat hij zoowel voor een Waalsche als een Vlaamsche eenheid kan worden aangeduid. Maatregelen zijn voorzien, die de officieren in de gelegenheid moeten stellen tijdens hun loopbaan hun kennis van de tweede taal uit te breiden.

Van de hoogere officieren wordt de kennis van de twee talen geeischt. Hetzelfde regiem geldt voor de officieren uit de bestuursdiensten.

In de militaire school.

In de Militaire School worden alle vakken onderwezen in de taal gekozen door den leerling. Herhalingsoefeningen worden gehouden in de andere taal.

Strenge en practische examens worden voorzien ten einde de goede uitvoering der voorschriften te verzekeren.

Oudheidkunde

DE GROOTE ROMEINSCHE HEERBAAN TE TONGEREN.

Plannen voor hier en elders.

Ons vorig artikel heeft doen uitschijnen welke inlichtingen de oude kaarten ons al of niet, over de Romeinsche wegen kunnen bezorgen en we bedienden ons daartoe van de beste kaarten die het verleden ons achterliet. Zooals men, opgemerkt heeft, was het reeds in 1771 bestaande materiaal onvoldoende, vooral in onze streken. Voor Spaansch België beschikte men over veel oudere stadsplannen, namelijk die door J. van Deventer opgemaakt op verzoek van Philip II (1557-1575). Deze koning, waarvan men zooveel kwaad gezegd heeft, zag reeds het belang in, van goede stadsplannen, (1) meer dan twee eeuwen voor den tijd van Maria-Theresia. Herhaaldelijk nam hij inlichtingen over de vordering van het werk van den kaartteekenaar van Deventer, dat voor al de steden van zijn Nederlandsche gewesten plattegrond-plannen van buitengewone waarde bracht, zooals voor Landen, Zoutleeuw, Thienen, enz. (2) Ook het werk van Guicciardini (1567 en later) bracht voor de rest van ons land talrijke stadsplannen, die we voor onze gewesten moeten derven.

Het Boek van den Ondergrond.

Maar de grond heeft inlichtingen bewaard die de geteekende of geschilderde plannen niet geven, niet geven kunnen.

« De grond schijnt mij immer het volledigste, het zekerste der drukwerken, een boek van duizenden jaren, waarvan elke eeuw een bladzijde met asch en stof beschrijft, en dat wanneer te voorschijn gehaald, weer in contact met het leven, bezieling krijgt... De schrijver die dit boek opstelde is er een die nimmer liegt, die met beenderen en puinen schrijft, die met ijzeren hand al het valsche aan den mensch ontrukt, en alleen het ware laat voortbestaan ». (3)

Inderdaad, wat de Romeinsche wegen aangaat, de grond geeft ons niet alleen de richtingslijnen der straten, maar ook de manier hoe ze gebouwd waren. We deden dat reeds herhaaldelijk uitschijnen telkens wanneer men hier een Romeinsche baan doorsneed. En in dit opzicht is de ondergrond van Tongeren eenig, en verdient meer dan elders de aandacht te weerhouden. Dat zegt men in het verleden, en dat bewijzen de huidige opgravingen.

Een paar vergelijkingen.

Wenscht men een vergelijking te maken, hierbij dan een paar aanduidingen. De Romeinsche Heerstraat, die van Caberg (Maastricht) Noordwaarts door de gemeenten Neerharen, Reckheim, Opgrimby, Mechelen loopt werd opgegraven in de nabijheid van de kapel van Ste Petronella tusschen Reckheim en Neerharen. Ze had een breedte van 5.75 m. en een kiezeldikte van 35 tot 40 cm. Ze bevond zich op 30 tot 55 cm. onder den grond. (4) Heeft men liever inlichtingen over de groote heerbaan Keulen-Boulogne, dan nemen we b.v. een doorsnede te Rimburg (Nederl. Limbg) tusschen Coriovallum (Cortenbach bij Voerendaal) en Juliacum (Gulik, Julich). Opgravingen aldaar gaven 37 cm. kiezeldikte, 9 m. breedte en een diepte onder de begane oppervlakte van 33 cm. (5)

Maar te Tongeren !...

Zulks gaat niet op voor vergelijking met den Romeinschen stratenbouw in den ondergrond van Tongeren, waar de wegen 80 cm tot 1 m. dikte hebben en zelfs uitzonderlijk, in de Statiestraat, tot 1.80 m. kiezeldikte bereiken ; waar men ook verbazend schoon bewerkte wegen aantrof als onder de 11 November-laan tegenover de lagere gemeente-jongensschool. En de diepte waarop de Tongersche banen gevonden worden is ook merkwaardig en beteekenisvol. Inderdaad wanneer die banen in den loop der eeuwen met zoo dikke lagen puin en aarde, met zooveel « trigu », zijn bedekt geworden, is dit een teeken dat er een intens leven zich daarboven afspeelde, en bewijst zulks eens te meer dat Tongeren in dat verre verleden een belangrijk volkscentrum was. Immers die oude straten zijn niet bij toovergebaar in de diepte verzonken, te meer daar ze te Tongeren, voor het meerendeel op droge aarde waren aangelegd. Dit heeft men weer kunnen vaststellen langs den grooten Romeinschen kiezel of Heerbaan naar Waremme.

Onder de speelkoer van het O.L.V. College.

Deze speelplaats werd aangelegd met het O.L.V. College in 1897. Ze ligt op 1.50 m. diepte onder het terrein van den aanpalenden hof, ten minste in het benedengedeelte waarom het thans gaat. In midden-Augustus jl., bij het graven van de lange rioolverbinding met de nieuwe W.C., konden we den aard van het terrein op de gedenivelleerde speelplaats waarnemen. Op een afstand van 8 m. van de ingangsbarrier, van de straat naar speelplaats, vonden we op 17 Aug. jl. de bedding van de groote Romeinsche Kassei op een diepte van 0.85 m. Gevoegd bij de zwarte grondlaag van den hof geeft ons dit een geheele laag van 2.35 m. humusaarde waaronder de bedding van de Romeinsche baan bedolven ligt. Deze bedding bestond uit dikke brokken silexsteenen. De kiezellaag daarop was slechts zeer dun, zoodat het geheel nog een laag vormde van 0.25 m. dikte. Hier is dus om de een of andere reden een dikke laag kiezel weggenomen. Op 65 m. afstand Westwaarts in en langs Beukenbergstraat zooals we in ons nummer van 5 Dec. zegden vond men de doorsnede van den kiezel, op 2 m. afstand van St-Truider steenweg. Het bestuur van het O.L.V. College, gaat zorgen voor opgravingen in den hof zelf tusschen beide hooger bepaalde punten. We komen daarop weder.

De breedte van de Romeinsche Kassei onder de speelplaats van O.L.V. College was 5 m., maar op een zijde bleek ook de bedding van silexbrokken reeds weggebroken, zoodat men niet zeker kan zeggen of we hier met volle breedte van de Kassei te doen hebben. Wij moeten er bij herhaling op wijzen dat hier de baan op 8 m. van de stoep van St-Truidersteenweg verwijderd is. Deze verwijdering was slechts 2 meters aan den hoek van Beukenbergstraat. Dus onder de speelkoer van het College stellen we een vermeerdering van de afwijking naar 't Noorden vast ten opzichte van den St Truidersteenweg, als basis genomen. Daarentegen verderop, steekt de Kassei den huidigen steenweg in Zuidwestelijke richting over, zooals we reeds zegden.

Een muur langs de baan.

Een vertakkingsriool werd aangelegd van aan hoogervermelde ingangsbarrier naar den pompbak in den hoek van het Collegegebouw. De tranchee hierheen loopt dus parallel met den afsluitingsmuur der koer langs den St-Truider steenweg. Op 5.50 m. afstand van de ingangbarier in de richting van genoemden pompbak, ontmoette men een muur van groote hardheid uit silexsteen en rooden mortel, waarvan de aankievingskracht typisch kan genoemd worden. Deze muur was slechts 0.40 m. dik, doch is voldoende om aan te duiden, dat de kiezel, dien we in de hoofdtranchee der speelplaats doorsneden hebben, zich hier niet verder Zuidwaarts kon uitstrekken, want deze muur behoorde tot een gebouw, zoo niet tot een randvering of steiger langs de baan. Hierover meer in een volgend artikel.

G. S.

1) « Het was een bestelling die nergens anders zijn weerga vond » (Ch. Ruelens, voorwoord) van J. v. Deventer's stedeplannen.

2) De opnamen op het terrein werden reeds begonnen rond 1550 (onder Karel V) en geëindigd rond 1567, maar de teekeningen waren nog niet gansch voltooid in 1575. Zie de uitgave door Ch. Ruelens en medewerkers bewerkt, van 1884 tot 1924 (voor België). Voor de Noord-Nederlandsche steden heeft men in de laatste jaren ook de voortzetting in druk van het werk bezorgd.

3) Abbé Cochet, *La Normandie souterraine*, p. 3. Dieppe 1854.

4) Van Neuss et J. Bamps, *Découverte d'une Villa Belgo romaine à Neerhaeren-Rechheim*, p. 2. (in Bull. des Comm. roy. d'art et d'archéologie, 1889). — Keelhoff, *Notices sur Neerhaeren*, (1888, p. 39, geeft een breedte van 8 m. en een diepte van 0,75 m.

We volgden persoonlijk het plaatsen van een riool te Mechelen a/M. van het College naar de Loogracht. Op de diepte van 0,70 m. nog geen spoor van de oude Heerstraat.

5) J. Habets, *Découvertes d'antiquités* (Publ. Soc. d'Arch. dans le Duché de Limbg., t. II (1865), p. 225. Volgens de toponymie, loopt deze baan, de Maastrichterweg langs Meersen, Ulestraten, Strater, Groenstraat, Rimburg, enz. In dit geval moet Corievallum (of Cortovallum) overeen stemmen met Heerlerheide en niet met Cortenbach. Meerdere doorsneden van de baan waren nuttig. Hebben de officieele oudheidkundigen er wel aan gedacht dat het graven van het Albert-kanaal een mooie gelegenheid bood, om breede secties van verschillende Romeinsche wegen waar te nemen en te bestudeeren ?

Stads- & Provincienieuws

TONGEREN. — De drie Roovers bij de Kribbe. — Dit mooie drama wordt Zondag 20 dezer, tweemaal opgevoerd in Concordia: om 3 uur en om 8 uur.

De namen der spelers staan borg voor een buitengewoon puike vertooning.

Kaarten tegen 2 en 3 fr.

Voorbehouden plaatsen : 4 fr.

Familiekaarten voor drie personen : 5 fr.

Men kan de voorbehouden kaarten laten nummeren in Concordia, 's Zondags tusschen 10 en 12 uur. De familiekaarten kunnen ook voorbehouden worden mits 1 fr. per persoon op te leggen.

— Oud-leerlingendag der Broederschool op Zondag 20 December. — Dagorde :

1) Om 10 u. plechtige Hoogmis in de Basiliek, met voorbehouden plaatsen voor de oud leerlingen.

2) Na de Hoogmis feestzitting in den Volksbond. Een oud leerling zal er het woord voeren. Daarna zingen van liederen.

3) 's Namiddags in Concordia opvoering van een mooi Kerstspel. De vertooning van 3 u. weze aanbevolen.

— De Vereeniging « De Vrienden van Tongeren » heeft een gekleurden zegel uitgegeven verbeeldende de Basiliek en Ambiorix. Deze propagandazegel kost 20 fr. per duizend, te storten op postcheckrekening 174.835 van Ridder Ph. de Schaetzen, ofwel 10 fr. voor 500 zegels. Kleinere hoeveelheden zijn te bekomen op het stadhuis. Wie deze reklaamzegels op zijn correspondenties plakt werkt mede aan de propaganda voor Tongeren.

— Tooneel « Witte Lelie ». — Kerstdag en Zondag na Kerstmis, telkens om 8 u. zal de « Witte Lelie » optreden met : « Het Veemgericht der Vier », groot crimineel drama in 4 bedrijven.

— Kalender van het Katholiek Tongersch Volkstooneel. — Op 1 Januari wordt « Boefje » heropgevoerd. Goed begonnen is half gewonnen ! Op Vastenavond Zondag, komt « De Vrek » van Molière aan de beurt en op Vastenavond Dinsdag, om 8 uur, wordt « Hip, Hip, Hoera ! » heropgevoerd. (Dit laatste stuk op algemeene aanvraag der aanwezigen en der afwezigen).

1937 brengt ons dus reeds eenige schoone en plezante avonden mee.

Schrijft deze data's op in uw kalender 1937.

— David-fonds. — Dinsdag, 15 dezer, had in de zaal van den Volksbond de voordracht plaats van M. Boon over « Land en Volk in Japan ». Deze voordracht rijkelijk opgeluisterd met lichtbeelden boeide zeer de aanwezigen. Landschappen, de volksgewoonten, de natuur, in een woord heel het leven en de omgeving van den Japanner werden klaar voorgesteld. Ook gingen de Davidsfonders uiterst voldaan over dezen leerrijken avond huiswaarts.

— Sterfgeval. — Woensdag had in de Basiliek van O.L.V. de plechtige lijkdienst plaats van Mevrouw Marie Laminne, weduwe van M. Robert Christiaens, geboren den 27 Januari 1866, en godvruchtig overleden te Tongeren, den 13 December 1936, voorzien van de laatste HH. Sacramenten.

Het afsterven van Mevrouw Christiaens-Laminne werd in onze stad met oprechte deelneming vernomen.

Aan de naastbestaanden bieden wij ons christelijk rouwbeklag.

— Assisenhof van Limburg. — Deze week werd ingenomen door de debatten over den moord op Simon Schellevis te Ternaaien (Lanaye) begaan in den nacht van 8 op 9 April jl. De volgende veroordeelingen worden uitgesproken :

Baert Robert, 15 jaar dwangarbeid.

Malengewicsz L., 7 jaar opsluiting.

Nogosek, 4 jaar hechtenis.

De kosten worden solidair ten laste gelegd aan Baert en Nogosek.

Malengewicsz G. wordt vrijgesproken.

ST-TRUIDEN. — Uitvaart van Broeder Eduardus. — Op Woensdag, 16 dezer hebben St-Truiden en omtrek een uitzonderlijke deelneming betoond bij de begrafenisplechtigheid van het alom gekende broeder Warke, die zoolang op rondhaling ging, dat hij eens op dienst zijnde door de dood moest weggehaald worden. Hij had echter het geluk voor korten tijd zijn gouden kloosterjubilee te vieren en was reeds 85 jaar geworden. Hij heeft zijn levensloop eenvoudig, maar nuttig doorgebracht en is zeker het loon zijner werken gaan ontvangen.

BRUSTHEM. — Auto-ongevallen. — Te Brusthem heeft men wekelijks een auto-ongeval, gaat de spreuk. Werkelijk gebeuren er op de twee steenwegen der gemeente, op dien van St-Truiden naar Tongeren, doch vooral op dien van St-Truiden naar Luik, onophoudelijk auto-ongevallen.

Op 4 dezer was het op den Tongerschen steenweg.

Een rijk Engelsch nijveraar Dr. L. Chary, met zijn moeder, reden van Londen per auto naar Weenen. Op eens buitelde de auto in een diepe gracht. Men meende eerst dat de moeder het ergst gekwetst werd ; maar 't was de zoon die er het ergst aan toe was, want hij is op Zondag 6 dezer te St-Truiden in St-Anna kliniek overleden. Dit gebeurde op den Tongerschen steenweg.

Op Woensdag, 9 dezer, kwam de autotractor met sleepwagen der firma Heuskin van Jemeppe bij Luik in volle vaart den Salvaatberg af (Luiker steenweg), toen plots het stuur begaf. De auto botste tegen een paal der hoogspanning en vernielde de afsluiting van het huis Ruiters. Van de inzittenden werd slechts den chauffeur licht gewond.

St-TRUIDEN. — Twee aanrijdingen. — Woensdag, 9 dezer, had een aanrijding plaats aan de Diester poort, tusschen de auto-camions Baerts en P. Schoofs. Het geval bepaalde zich tot stoffelijke schade.

— Op denzelfden dag had ook een aanrijding plaats aan de Luikerpoort tusschen de auto-camions van Gilson uit Chevron en van Craninx uit Melen. Ook hier werd alleen stoffelijke schade veroorzaakt.

BEERINGEN. — Een auto breekt door den voorgevel van een huis. — Een auto die een veertigtal mijnwerkers vervoerde, brak door den voorgevel van het huisje der wed. Verpoorten, oud 80 jaar. De motor drong gansch door den wand heen. Alleen de chauffeur werd licht gekwetst. De woning is erg beschadigd.

HEERS. — Vijftigjarig kloosterleven. — Op Zondag, 13 dezer, vierde de bevolking van Heers op plechtige wijze de Eerw. Zuster Lambertine, die zich gedurende meer dan 50 jaar aan het onderwijs van de jeugd van de gemeente heeft toegewijd.

De jubilarisse werd in stoet naar de kerk geleid waar een plechtige dankmis werd opgedragen. De E.H. Salden, pastoor hield een treffend gelegenheidssermoon. Aanspraken werden ook gehouden door M. Roppe, burgemeester, M. Vandevelde, hoofdonderwijzer der jongensschool, Mej. Vanmechelen, enz. Verscheidene geschenken werden aan de jubilarisse aangeboden, en zullen bij haar een blij aandenken van dezen feestdag bewaren.

— Geweren en patronen aangeslagen. — Gendarmen drongen onverwachts te Heers in een woning voor het houden eener huiszoeking welke den besten uitslag opleverde. Men heeft verscheidene geweren van Belgisch fabrikaat en een Duitsch geweer evenals twee honderd patronen ontdekt

Alles werd aangeslagen en naar het gerechtshof van Tongeren overgebracht.

OOSTHAM. — Een verdienstelijk onderwijzer gehuldigd. — Oostham heeft een welverdiende hulde gebracht aan M. Toelen, schoolhoofd, ter gelegenheid der decoratie hem toegekend. Sedert 1918 vervulde hij met nauwgezetheid zijn taak als onderwijzer aan de aangenomen school alhier. Aanspraken werden gehouden door den E.H. Pastoor Sak, voorzitter van het schoolcomiteit, dhr. Burgemeester en M. Nuyts, onderwijzer. Een prachtwerk door Verschaeve werd den feesteling aangeboden.

EYGENBILSEN. — Ste-Ceciliafeest. — Verleden Zaterdag en Maandag vierde onze Koninklijke Harmonie « Aurora » haar jaarlijks feest. Van jaar tot jaar worden deze feesten drukker bezocht. Talrijk is het getal nieuwe eereleden, zoo mannen als vrouwen. Als men bedenkt dat de zoo groote zaal ontoereikend was en dat men zelfs het verhoog had moeten inrichten tot spijsplaats ten einde aan iedereen gelegenheid te geven de zoo smakelijke gerechten te kunnen aanbieden. Fijn was het souper, fijn het concert uitgevoerd door onze harmonie, onder de meesterlijke leiding van haren bestuurder M. Péharpré, treffend waren de woorden uitgesproken door den voorzitter M. Moens. Aangenaam werden deze avonden aangevuld door een allergrappigst kluchtspel, door onzen zoo uitstekenden tooneelbond. Het orkest wist ook het zijne weer bij te dragen om eenieder zoo goed mogelijk te vermaken, doch dit alles kan niet opwegen tegen het geluk dat men er smaakt als men ziet, die gezelligheid, die eendracht, dat broederlijk samenzijn van deze zoo groote schare vrienden, zoo vrouwen als mannen.

In naam van het bestuur nogmaals van harte dank en verschooning aan dezen die bij vergetelheid geen uitnoodiging ontvingen.

Wij roepen hen allen toe, tot toekomend jaar.

— Tooneel. — Verleden Zondag deed onze tooneelbond « Lust en Leven » de verplaatsing naar Reckheim om er een vertooning te geven. Niettegenstaande het ongunstig weder liep de zaal bomvol, het mooie stuk « De Fabrieksbaas », drama in vier bedrijven, dat hier ter dorpe twee Zondagen zulken bijval genoot, oogstte te Reckheim eveneens den grootsten bijval. Meerdere fijne kenners van tooneel konden hunne verwondering niet genoeg uitdrukken over de ervarenheid onzer spelers onder de kundige leiding van Harry Christoffels welke in de rol van Fabrieksbaas zoo fijn presteerde.

De tegenwoordigheid van zekere toeschouwers uit Boorsheim lokte onmiddellijk eene aanvraag uit om onze spelers met dit stuk naar Boorsheim te doen komen. Een akkoord werd gesteld en binnen eenige dagen doet dus onze tooneelbond de verplaatsing naar Boorsheim.

LUIK. — Priesterhulde. — Het bisdom heeft een treffende hulde gebracht aan Kanunnik Voncken bij gelegenheid van zijn vijftigjarig priesterjubilee. De E.H. Kanunnik Voncken is een volbloed Limburger. Geboren in de streek van Maastricht was hij langen tijd leeraar aan de Normaalschool te St-Truiden, en werd later diocesaan opziener te Luik. Hij hield zich ook bezig met de inrichting der processien naar Lourdes. Als welsprekend predikant oefende hij te Luik en te Lourdes grooten invloed uit. Moge hij nog vele jaren kracht en gezondheid bewaren.

BILSEN. — Benoeming van den nieuwen pastoor-deken. — Als opvolger van den E.H. Deken Faquay, werd benoemd de E.H. Vrancken, pastoor van Hoesselt. De vervulling van zijn taak als herder in de groote parochie Hoesselt heeft den E.H. Vrancken opperbest bereid om als pastoor-deken to Bilsen op te treden. We wenschen hem goed heil als herder in zijn nieuwe parochie en als pastoor-deken.

CORTESSEM. — Nieuwe herder. — De E.H. Cillen van de maatschappelijke werken te Hasselt is als pastoor te Cortessem benoemd, ter vervanging van den E.H. d'Huyvetter, die ontslag neemt.

CORTHYS. — Twee ouderlingen verstikt. — Alhier werden de echtelingen Wiame-Wiame, onderscheidelijk 61 en 55 jaar oud, landbouwers, verstikt in hun bed gevonden.

Het noodlottig ongeval moet worden toegeschreven aan de kachel welke in de kamer brandde en de slechte verluchting der kamer.

Man en vrouw werden door de kolendampen vergiftigd. De vrouw was dood, de man is ook een dag later te St-Truiden gestorven.

LANAEKEN. — Davidsfonds. — Zondag, 20 Dec. te 7 u. opvoering van het legende spel : « O.L. Vrouw en de Herdersknaap », spel in 3 bedrijven, door J. Balings. Reeds werden enkele stukken van dezen schrijver opgevoerd en met den meesten bijval bekroond.

Dit legendespel toont ons hoe 'n eenvoudige herdersknaap door z'n kinderlijk vertrouwen van O.L. Vrouw 'n mirakel bekomt. Hij wordt plotseling kunstenaar bij Gods genâ ; doch moest aan O.L. Vrouw beloven zijn talent enkel te gebruiken tot Gods eer. Maar hij verbreekt die belofte. Het verder verloop zal u van avond op schitterende wijze onthuld worden. Er is muzikale aanpassing gedurende de gansche vertooning.

Dus allen naar de zaal « De Ster ».

Aanvang : 7 u. stipt.

Leden : 3 fr. Niet leden : 5 en 3 fr.

MAESEYCK. — Gouden bruiloft. — Op Woensdag, 9 dezer, vierden de echtgenooten Daelemans-Snyckers in stilen eenvoud, hun gouden bruiloft.

Provinciebelastingen. — Dhr. Gouverneur der Provincie Limburg herinnert aan de belanghebbenden dat aangifte moet gedaan worden van weeldepaarden, piano's, werkpersoneel, beweegkracht, bosschen, tabakverkoop, voertuigen, honden.

Nadere inlichtingen op plakschriften. De belastingschuldigen die geen formulier voor aangifte ontvingen, moeten er een aanvragen bij het gemeente bestuur.

Elk op den openbaren weg bereden **rijwiel moet van af 1 Januari aanstaande voorzien zijn van een taksplaat voor 1937.** Van taksplaat zijn alleen vrijgesteld de kinderrijwielen **op volle gummibanden.**

Provinciale dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid. — De bureelen zijn gevestigd te Hasselt, Luikersteenweg, 62, Telefoon nr. 96.

De bureelen zijn open alle werkdagen van 8.30 tot 12 u. en van 14 tot 17 u. 's Zaterdags zijn ze 's namiddags gesloten, alsook 's Zondags.

Gemengde Berichten.

NIEUWJAARSGESCHENKEN.

Kerstmis en Nieuwjaar naderen met rasche schreden. Weldra zullen wij wenschen toesturen, geschenken ontvangen en... er zelf geven. Doch welk geschenk zullen wij aanbieden, dat oprechte dankbetuigingen waardig is ? Een radiotoestel ? Ja, indien het een geperfectionneerd en sierlijk model betreft, zooals de Aristona ontvangers, welke zelfs, dank zij hun kortegolfbereik, de zendstations der tegenvoeters kunnen opvangen.

REGELMATIG PURGEEREN IS EEN WAARBORG VAN GOEDE GEZONDHEID

ROODE PILLEN van **L. DUPUIS** met geconcentreerd sap van planten, purgeeren goed maar zacht zonder buikpijn noch ongemak, en veroorzaken de aanpassing niet

OPPERMACHTIG TEGEN VERSTOPTHEID, ONZUIVER BLOED, SLECHTE MAAG.

6 Fr. de doos in alle Apotheken.

Bijvoegsel aan « DE POSTRIJDER » van Zaterdag 19 December 1936 - N. 51

Vruchtbare Werkzaamheid der Missionarissen in Belgisch Congo

De werken van bouwen en inrichting van en post van Katanga vorderen snel. Het verblijf der paters en het klooster der Zusters beginnen reeds uit den grond op te rijzen.

680 kinderen bezoeken de jongensschool. Met Nieuwjaar zullen ze met een duizendtal zijn. Men zal dus in den herfst moeten bouwen.

Wij denken er ook aan een school voor Blanken te openen. Maar alvorens te openen moet men bouwen !

Twee millioen brikken zullen niet volstrekt zijn. Op 12 dagmarschen van hier (Katanga-Lulua-statie) zijn twee ovens elk van 500.000 brikken gereed : men zal ze slechts hebben ter plaats te brengen.

De 11.000 inwoners van deze missie zijn in een straal van 70 kilometer verspreid. Ook heeft de pater-missionaris weinig tijd om uit te rusten.

Ik zelf moet deze week 500 biechten hooren. Met vijf missionarissen zouden we nauwelijks tegen de taak opgewassen zijn. Maar Mgr. wil er niet van hooren spreken. Er ontbreken overal missionarissen in Kasaï !

P. A. LIPPENS.

Autorijders

«««—»»»

BEWIJZEN VAN ONVOORZICHTIGHEID.

De kroniek der overwegen.

Tot stichting van de weggebruikers en in hun eigen belang, brengen we onder de aandacht dat in den loop van de maand November 1936 twintig verkeersongevallen zich aan de overwegen voorgedaan hebben. In drie gevallen werden de spoorwegsluitboomen aangereden, in twee geval en werd de afsluiting van den overweg ingebeukt, en in vijftien gevallen werden de sluitboomen zelf ingebeukt.

Veertien ongevallen gebeurden des nachts aan overwegen die allen verlicht waren. De plaatselijke ligging verleende in al de gevallen een goede zichtbaarheid en al de beschadigde sluitboomen droegen het rood en wit dambord.

Verder, wijten de besluiten der onderzoeken negentien gevallen aan overdreven snelheid en één aan de onvoorzichtigheid van den voerder.

Sommige gevallen zijn typisch. Een auto breekt met volle snelheid een sluitboom in. Deze, ingedrukt in den vorm van een cirkelboog, grijpt aan den anderen kant der beide sporen in den tweeden sluitboom op het oogenblik dat een trein den overweg nadert. De voerder van het rijtuig, geholpen door den overwegwachter, kon nog achteruit rijden en de sporen vrij maken, maar de trein botste tegen den sluitboom aan.

GENEESKUNDE

STRIJD TEGEN DE GRIEP.

De griep grijpt weer om zich heen.

Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat het de menschheid gelukt is, door inenting met serum en anti-toxine de verbreiding van epidemieën te voorkomen. Hoever de wetenschap hierin reeds gevorderd is, bleek wel het best tijdens den wereldoorlog.

Zoo werden b.v. de klonische krampen — welke ziekte in vroegere oorlogen onder de gewonden honderdduizenden slachtoffers maakte — met succes bestreden door middel van het tetanus-serum.

Gevaarlijke griep.

Desondanks dook juist in de laatste oorlogsjaren een ziekte op, die men van vroeger uit andere landen kende en die met enorme snelheid onder de verzwakte menschheid om zich heen greep : de griep.

Tegen deze ziekte, die men tot op dat oogenblik voor onschuldig gehouden had, kende men geen geneesmiddel en de dood had een rijken oogst.

De griep-bacil.

In dezen nood herinnerde men zich de ontdekking van professor Pfeiffer, die reeds in 1892 de influenzabacil gevonden had, een bacil, die bij alle grieplijders gevonden werd.

Intusschen is gebleken, dat de sensationeele ontdekking van 1892 onjuist is. Want latere onderzoekingen hebben aangetoond, dat deze bacil weliswaar bij zieken, die ongetwijfeld aan influenza leden, gevonden werd, maar — en dat was het teleurstellende — ook bij andere soorten ziekten optrad.

Deze ontdekking werd de groote hindernis en tegelijkertijd ook de groote aansporing in den strijd tegen de griepplaag. In den loop der jaren heeft nu de bekende professor Waldmann de veelomstreden ontdekking van de influenzabacil van 1892 verder uitgewerkt.

Het gaat erom, de geheimen van deze griepbacil, waarvan het aanwezig zijn niet steeds griep beteekent, op te helderen.

Verfijning van microscoop.

Het nuchtere verstand was echter niet voldoende om het geheim op te lossen ; daartoe was een verfijning van het microscopische apparaat noodzakelijk.

Want het gelukte, een stof, waarvan de bestanddeelen nog veel kleiner zijn dan een bacil, en die tot nog toe als doode materie met schadelijk chemische eigenschappen beschouwd was, zichtbaar te maken. En dat is de virus.

De grootste verrassing bij deze sensationeele ontdekking was, dat deze zoogenaamde **levenlooze stof toch typische levensverschijnselen vertoonde.** Waldmann trok nu de volgende conclusie : de ontdekking van 1892 is onvolledig geweest. De bacil alleen kan niet beslissend voor het ontstaan van de griepziekte zijn. Een chemische « bemiddelaar », **de virus,** is noodig om het lichaam te schaden.

Het is nu gelukt, verschillende virussoorten in reageerbuisjes te dooden. Daarentegen is het nog niet gelukt de virus in levende organismen te vernietigen. Maar men zoekt in de medische wereld, en misschien is men reeds binnenkort zoover, dat de griep niet langer gevaarlijk voor de menschheid zal zijn.

Inspuitingen met suiker.

De geneesheeren zoeken al lang naar een middel om zieken te behandelen, die hevige storingen van het gestel hebben ondergaan.

Men heeft beproefd in dit geval suiker in het bloed te spuiten en vastgesteld dat de bloeddruk daardoor zijn normaal peil hernam. Te New-York vooral wordt dat middel vaak aangewend en als doelmatig geprezen.

Maagvulling

Indien men aan zekere kleine dieren (proefkonijntjes, ratten, muizen) een rantsoen toedient dat alle noodige voedingstoffen in zuiveren toestand bevat, met al wat vereischt is tot het leven en tot de voeding, dan is er nog iets te kort. Want men ziet de proefdieren kwijnen en achteruitgaan. Wanneer men dan een weinig vloei- of filterpapier bijvoegt, dit is te zeggen vezelstof bij de voeding van de proefdieren doet, dan treedt verbetering op, en de dieren genezen.

Het vloeipapier heeft geen voedende eigenschappen. Het werkt als vulling en als dusdanig prikkelt het op mechanische wijze maag en darmkanaal.

Practisch besluit : Wij ook hebben aanvullende voedingsstoffen noodig. Deze worden ons bezorgd door groenten, fruit, appelen, aardappelen. Alle voedingsstoffen behalve de waarlijk voedende elementen bevatten veel celweefsels of vezels, gelijkaardig met het papier, dus aanvulsel, en als dusdanig onmisbaar.

Veel gevallen van verstopping, van moeilijken stoelgang zijn aan de afwezigheid of gebrek van aanvulling in het voedsel te wijten. Men ete daarom wat meer aardappelen en groenten, of men vervange het witte brood door lichtgrijs brood, met een kleine hoeveelheid zemelen erin, en alles zal wel gaan. Dit is aangenamer en verstandiger dan het gebruik van allerlei medicijnen, hetzij purgeermiddelen of laxatieven.

Land- en Tuinbouw

DE SNELGROEIENDSTE HOUTSOORT.

Voor onze streken is dit ongetwijfeld de canadeesche populier of kortweg de canada. Nopens de groeikracht van dien boom geven we hierna enkele cijfers die we vonden in het werk « Le Peuplier » van Bretot-Bonnard. We kunnen de waarnemingen van dien schrijver als volgt in eene tabel samenvatten voor wat den aangroei in omtrek, in hoogte en in voluum of omvang betreft :

Ouderdom	Omtrek op 1.33 m. hoogte	Nuttige hoogte	Omvang
10 jaar	0.64 m.	8 m.	0.140 m3
15 jaar	0.95 m.	10 m.	0.360 m3
20 jaar	1.25 m.	12 m.	0.750 m3
25 jaar	1.57 m.	14 m.	1.400 m3
30 jaar	1.90 m.	16 m.	2.310 m3
35 jaar	2.20 m.	18 m.	3.470 m3
40 jaar	2.50 m.	20 m.	5.000 m3
45 jaar	2.88 m.	22 m.	7.150 m3

Zooals men ziet neemt de omvang geweldig toe naarmate de boom ouder wordt. Als men daarbij weet dat ook de prijs per kubiek meter hooger is voor dikke boomen (van 2 à 3 m. omtrek) dan wel voor dunne (van 1.00 à 1.75 m. omtrek) dan spreekt het van zelf dat eigenaars er alle belang bij hebben hunne goed groeiende canada's zoo laat mogelijk te verkoopen.

BRUINSCHALIGE HOENDERELIEREN.

Daarover geeft de « Hoendernijverheid » volgende juiste opmerkingen :

De voorkeur van sommigen voor bruinschalige eieren is niet nieuw, en is de oorzaak dat de bruine eieren duurder betaald worden dan de witte.

De kleur van de schaal der eieren is, zooals we maar al te goed weten, zeer verschillend en schommelt tusschen zuiver wit en zeer donker bruin. Tusschen deze twee uiterste afwijkingen in de kleur, treft men een gansche reeks kleurvarieteiten aan, gaande van het eene uiteinde tot het andere.

De kleur van de schaal is een gevolg van de aanwezigheid van een bepaalde kleurstof. Nauwkeurige onderzoekingen met de gekende Hanauwer Analiselamp hebben aangetoond dat het bruin gekleurde ei in het kwikdamplicht onder invloed der ultraviolette stralen karmijnrood wordt. Door de schaal te behandelen met sterk zwavelzuur ontstaat een rood lumineerende vloeistof, welke groote overeenkomst vertoont met haemato-porphyrine. Met andere woorden : de bruine kleurstof van de eierschaal (en natuurlijk ook de bruine spikkels) worden aangebracht door bloedkleurstof. De bruinschalige legkippen als b.v. Barnevelders en de Welsummers, gebruiken dus de ontlede kleurstof van haar afgedankte roode bloedlichaampjes, om er haar eierschalen mee te kleuren.

Waarom nu echter het eene ras witschalige, 't andere bruinschalige heeft vindt zijn reden hierin, dat de kleur van de eierschelp in betrekking staat met bepaalde erfelijke kleurfactoren. Voor gewone bruine eieren zijn er waarschijnlijk drie factoren in het spel en voor zeer donkere vier of meer. Het midden (in hoofdzaak de voeding) kan die kleur slechts in geringe mate wijzigen. Hennen die genoeg groenvoeder krijgen, leggen, indien ze tot een bruinschalig ras behooren, sterker gekleurde eieren dan kippen, die geen groen hebben. Doch iedere hen legt eieren van een bepaalde tint en deze wordt in hoofdzaak door haar erfformule veroorzaakt.

Opgemerkt moet hier echter worden, dat, indien de eierkleur voor een bepaald individu weinig schommelingen vertoont, dit doorgaans wel niet het geval is, wanneer men de eierkleur van verschillende kippen met elkaar vergelijkt.

België, het Land der Vogels

«««—»»»

Gelet op zijn kleine oppervlakte is België het land dat het rijkst is aan vogels. Men oordeele liever. Het getal verschillende vogels dat waargenomen werd bedraagt :

België	360	soorten
Holland	307	»
Duitschland	377	»
Frankrijk	396	»

Voor Frankrijk zijn de Afrikaansche bezittingen inbegrepen.

De belgische soorten zijn onderverdeeld als volgt :

Hier blijvende vogels	70	soorten
Zomervogels	57	»
Wintervogels	41	»
Regelmatige trekvogels	49	»
Onregelmatige trekvogels	107	»
Verschillende soorten seizoenvogels	16	»

De reden der groote verscheidenheid van vogels is vooreerst de gunstige aardrijkskundige ligging van het land. Deze ligging is voordeelig voor den handel. Ze brengt niet alleen de menschen maar hier maar ook de vogels. Dan de groote verscheidenheid van grondgesteldheid, van boomgewassen en waterloopen. Mocht men de vogels meer en meer beschermen. Ze zijn de helpers van menschen en dieren.

De historiek van « Eau de Cologne »

Wanneer wij thans in algemeenen zin over « Eau de Cologne » spreken, zouden wij ons moeten verplaatsen twee honderd vijftig jaar terug, toen deze benaming nog niet bekend was, maar toch reeds de man leefde wiens product later zoo zou genoemd worden, namelijk Johann Maria Farina, de stichter der eerste, sedert 1709 bestaande Eau de Cologne fabriek.

Hij werd geboren in Italië in 1685 en als jongeling begaf hij zich naar Keulen, waar zijn broeder in 1709 een zaak had gesticht. Beide broeders beijverden zich hoofdzakelijk met de samenstelling van een recept voor de bereiding van een heel bijzonder « aqua admirabilis ».

Spoedig werd om dit nieuwsoortig geurig product, de Farina firma zeer beroemd en de faam van het Keulsch « Eau admirable », verspreidde zich met den naam zijner fabrikanten, Johann Maria Farina, tot over de grenzen, want in 1721 begint de verkoop naar het buitenland en vooral Frankrijk werd een groote afnemer, ook vandaar uit was het, dat de benaming « Eau de Cologne » zich in de wereld verspreidde.

En tot heden toe wordt nog steeds hetzelfde fabrikaat, door dezelfde firma Farina, in dezelfde kwaliteit vervaardigd, dat met zijn rood merk op de witte etiket als « roode Farina » bekend staat.

In Keulen kan men nog steeds bij de firma Johann Maria Farina het oude vat van cederhout zien, waarin de eerste bereiding geschiedde, ook de eerste fleschjes en de oude boeken uit het stichtingstijdperk der firma. Men kan er de geleidelijke ontwikkeling nagaan der fabriek, den strijd dien zij steeds te voeren had tegen den namaak en de menigvuldige vervalschingen, op groote schaal, maar de Johann Maria Farina firma was daartegen bestand en haar product werd nooit overtroffen.

Reeds van het begin der Jahann Maria Farina fabricatie was het de roode zegel op het fleschje, dat den verbruiker van « Eau de Cologne » geleid heeft en thans is nog steeds hetzelfde roode Farina merk op de witte etiket, het kenteeken van het echte « Eau de Cologne », dat volgens het oorspronkelijk recept van Johann Maria Farina bereid wordt.

KERKELIJKE DIENSTEN TE TONGEREN

I. 's ZONDAGS.

O. L. V. Basiliek. — 6, 7, 8, 10 (hoogmis), 11.30 u. ; — 3 u. (vespers).

St-Jansberk. — 6, 7.30, 9.30 (hoogmis) ; — 3 u. (lof).

Begijnhofkerk. — 5, 6, 7, 9 (hoogmis) ; — 3.30 u. (lof).

Clarissen. — 7 u. — 3.30 u. (lof).

II. IN DE WEEK.

Weeshuis. — 6.30 u.

O. L. V. Basiliek. — 6, 6.30, 7, 7.30, 8.30 u. — 5 u. (lof).

St-Jansberk. — 6, 7 u.

Begijnhofkerk. — 5, 5.30, 6, 6.30, 7 u. (lof).

Clarissen. — 6.30 u.

Hospitaal. — 6.30 u. — 3 u. (lof).

VOOR DE VROUW

De vrouw uit rede van haar lichaamsgestel zelf moet bijzonder zorg hebben van haar gezondheid en haar bloed zuiver houden, omdat ZUIVER BLOED de grondslag is van een kloeke gezondheid.

ONTHOUDT WEL !

SCHELENHOOFDPIJN - RUGGEPIJN - GRAAINISSEN zijn gevolgen van een onzuiver bloed

VROUWENZIEKTEN zijn onbekend van deze die hun bloed zuiver houden.

Bij 't KEEREN VAN DE JAREN worden alle ongesteldheden vermeden indien gij uw bloed zuivert en zuiver houdt.

Daartoe bestaat er een geneesmiddel met de zuiverste PLANTENSAPPEN bereid.

STANDAERT's PILLEN

die sedert lang alomgekend zijn als

Het Krachtigste Bloedzuiverend geneesmiddel

Vrouwen die PIJNLIJKE MAANDSTONDEN hebben, zullen een groote hulp en verlichting vinden met STANDAERT PILLEN te gebruiken omdat zij het bloed zuiver en vloeibaar in de aderen doen rond loopen

STANDAERT PILLEN worden bij al apothekers verkocht 6 Fr. de doos

Marktberichten

BEURS VAN LUIK.

14-12-1936.

Inlandsche tarwe	vertrek	129
Inlandsche haver	vertrek	103
Inlandsche rogge	vertrek	114
Inlandsche gerst	vertrek	117
Stroo	de 100 kgr.	13
Hooi	»	26
Aardappelen	»	——
Ossen	op voet per kgr	4,75 6,—
Koeien	»	4,— 5,—
Stieren	»	4,25 5,75
Kalveren	»	6,50 8,25
Vaarzen	»	5 — 7,50
Schapen	»	4,75 5,75
Varkens	»	5,75 6,—
Paarden	»	3,— 3,50
Veulens	»	4,— 5,—

HANNUIT.

14-12-1936.

Koeien : volle	3000 3500
» mager	3,5 4,—
» vette	4,50-5,50
Kalveren	6,50 8,
Vaarzen	2000 2800
Schapen	2,75 3,—
Varkens : mager	5,— 6,—
» vette	5,50 6,25

BEURS VAN BRUSSEL.

15-12-1936

GRANEN

Tarwebloem of inlandsche	franco	fr.	209
Tarwe inlandsche			132
Haver »	»	»	104
Haver Russische	»	Antw.	105
Koren Duitsch-Poolsch	»	»	112
Koren inlandsche			114
Gerst Danube	»	»	114
Gerst inlandsche			117
Maïs Cinquantino			84
Maïs Plata			81

VOEDINGSSTOFFEN.

Zemelen inlandsche	vertrek	8r. of Antw	95
Zemelen Plata	»	Antw	91
Lijnmeel		»	129
Katoenmeel		»	120
Aardnootmeel		»	127
Melkschilfers		»	96 108

BORGLOON 16-12-1936.

Boter, den kilo	19,00 tot 21.—
Eieren, de 26	14,— tot 16 —
Hennen, het koppel	20 tot 25
Kiekens, »	20 tot 25
Duiven, »	8 tot —
Konijnen, het stuk	20 tot 25
Aardappelen de 100 kgr.	50 tot —

TONGEREN 17-12-1936

Boter de kilo		22 — 24 —
Eieren, de 26		14,50 16.—
Konijnen, het stuk		15 tot 22
Hennen, de koppel	fr.	18 tot 22
Kiekens	fr.	18 tot 20
Duiven	fr.	8 tot 9
Aardappelen de 100 kilos		35 00 tot 40,00
Stroo de 1000 kilos		175 tot 183
Hooi »		225 tot 250

TE KOOP GESTELD :

Rundvee	247	op voet	3 50 4,50
Kalveren	41	»	6,50 7 50
Vette varkens	6	»	5,50 6,—
Schapen	100	»	6 — 7,—
Loopers	665	het stuk	100-175
Biggen	1807	»	50-70
Paarden	122		

PAARDENMARKT te Tongeren op Donderdag 14 Januari.

CUREGHEM.

VEEMARKTEN

15-12-1936 — Varkensmarkt. — Getal te koop gesteld 3226. Prijs per kilo op voet 5,50 tot 6,00 fr.

16-12-1936 — Veemarkt. — Te koop 587 ossen, op voet den kilo 4 80 tot 6 00 fr. 141 stieren 3 85 tot 5 00 fr. 1614 koeien, 3 60 tot 4 60 fr. ; vaarzen, 4,85 tot 6,00 fr.

17-12-1936 — Kalvermarkt. — Getal beesten gedurende de week aangeboden 1530 Prijs per kilo op voet 5,80 tot 8,80 fr.

Gespecialiseerd huis (gesticht in 1916) verkoopende het bestkoop van gansch België

ALVORENS TE KOOPEN, kom, zonder verbintenis van uwentwege een bezoek brengen aan mijn schoone keus van **occasies**, van de beste klassen en van allen stijl, eiken, noten, acajou, gepolijst zwart, enz. enz. — Dikwijls in magazijn ongeveer

30 PIANOS occasies, groote merk., gevlochten koorden, van af 1200 fr.

voor studiën van af 400 nieuw.

10 HARMONIUMS occasies met 1 & 2 klavieren en pedaalstelsel

Verhuring van pianos van af 25 fr. per maand. Reparaties — Herpoleering — Krediet

10 Staartpianos occasies, allerschoonst, moderne stijl, groot merk, zeer lage prijs.

rue Ernest de Bavière 19, (Place de l'Yser) Tel. 20749 LUIK

Op 100 meters afstand van den Pont des Arches ('s Zondags gesloten.)

gedood zonder uitzondering !...

Raxon is 100 °/. doeltreffend

Raxon is gemakkelijk te gebruiken

Raxon is van onbeperkte bewaring

Raxon is onschadelijk voor menschen en huisdieren.

Leest en verspreidt

"DE POSTRIJDER"

het oudste weekblad van Limburg